

Dar pa je nekaj, o čemer se po navadi ne govori. Vendar je res, da se prav tu – poleg jezikovnih in mentalnih pogojev – pojavlja še tretji, pravzaprav pa sploh prvi pogoj za nastajanje dozorele in pomembne književnosti. Dalo bi se mu reči: personalno naključje. Zgodi se, da pride kdo, ki ga je narava nagradila ali morda tudi kaznovala s tem, da zmore veliko in več, kot zmorejo povprečni. Ali pa ne pride. In tu kaže pogovor končati.

V imenu imena

Pavle
Zidar

V IMENU

Dali so mi ime v božjem imenu
in zdaj sem bogupodoben.
Glas imena
je bogoslužje mojega imena.
V imenu ljudstva
so mi podelili tudi resnico
resnice.
To oskrunjeno črno hostijo.
Ime ljudstva je ime noža.
Potem me je v angelovem imenu
mama poslala na pot.
Rekli so – v življenje.
Neredko me je angel vrnil živega,
neredko mrtvega
in kakšenkrat nikakršnega.
Vedno sem preživel
v imenu pregreh.

Tako je odločil angel.
 Imena svetnikov so mi storila
 mnogo dobrega in usmiljenega.
 V materinem imenu imam popek,
 majhna dehteča usta, cvet
 iz žive kože.
 Sredi prsi mi cvete krvavo
 materino znamenje.
 V imenu besede so me uničili
 in zakopali v mravljišče.
 V imenu vode je nastal potop,
 v imenu sonca suha,
 kopitasto trda pokrajina.
 V imenu slepote ne vidim
 čarov pisave.

V imenu je,
 kar je,
 in ne v čem drugem.
 Ni ne v soncu
 ni ne v luni
 ni ne v ženski
 ni ne v moškem ne v otroku
 in ne v barvilu cvetov.

V imenu
 imena je
 vse.
 Začetek je ime
 in konec je ime.
 Val trave od vzhoda
 proti zahodu je ime.
 In ime je ona, ki jo ljubim.

LIRIKA LOBANJE Vsak moj korak, sprožen po zemlji,
 se je zaključil kot strel
 z nadaljevanjem v sanjah.

Brez kaplje krvi sem podlegel
 in spet vstal od mrtvih,
 zato da sem se nadaljeval

znova na zemlji in v sanjah.
V tem prijaznem krogu
je umreti veselje.

Lobanja je lirika, naklon
večernih barv
na belo tipko klavirja.

MERILO Ura je bila štiri, bil je dan,
jaz pa bi moral
že dolgo biti mrtev.

Mojega trupla bi se veselila
drhal,
ki se ima za božje razodetje.

Las me je potem, kot že tolikokrat
popred – vse do doma,
poučeval, kaj je las.

Predvsem je to merilo dobrote.
Skozi las je mogoče priti,
skozi šivankino uho pa ne.

Las raste na glavi,
šivankino uho iz božje roke.
A kakšna razlika med obema!

Las dopusti vse, skozi šivankino uho
pa je bilo dano priti samo smrdečemu
slonu.

Zato hvalim las, hvalim kocino,
sestro lasu,
skozi šivankino uho pa prdim.

MAKOV KONCERT ZA FLAVTO V svetlobi enega samega lasu
– njenega, njenega,
ki v elektriki sonca
zagori na nji

in z izdihi zadoščene
 bolečine telesa
 sva jedla pomarančo,
 kakor s križa sneta
 in ležeč v naročju
 acetilenske svetlobe.
 Dejala si, da je zunaj sneg.
 Odgrnil sem zaveso
 in strmel v bele evklidske
 ploskve.
 Ni bila mesečina.
 Res je bil odsev zime
 v mlajasti noči.
 Tvoja in moja negibnost,
 konec časa,
 molk, ki odpada
 zeleno.

PISMO KORINČANOM Ti drugače bereš pismo
 kakor jaz.

Zame je pismo pismo,
 zate je to telo.

Vsaka beseda je zate roka,
 ki se steguje po tebi
 ali te odriva.

Ti to vidiš,
 ti to veš.

Pismo je lahko tudi koža,
 ki jo zebe in jo je treba
 pogreti s sabo.

Pismo sliši in vidi.

In samo ti vidiš,
 kako sliši
 in kaj.

Zato ti bereš pisma do smrti,
 mojega tebi
 in svojega meni.

S pismi si izmenjujeva
dar teles,
zemljo Bele krajine
z zemljo Istre.

Belo muziciranje s črnim,
grenkim grlom v glasu.
Pismo nikoli ne zgine
v letni premeni kakor čas
v trtah.

Pismo Korinčanom živi,
ker ima v sebi večno telo,
drugačno, kakor je ptičje
ali telo lune.

Pisma so telesa, so kože,
so trepet, so svetloba
večnosti.

(Rim)

ČUDODELNA IKONA Ko ne bo ničesar več v tvoji sobi
razen redoljubja zloženih knjig
in bodo spomini
zarisovali v nevidnost
tvojo sloko polno postavo,
ki se gre umit,
mi bo ta svet – če bom še živel,
dvakrat bolj tuj, kot mi je.
Ali me bo še kdo
tako ljubil brez sramu?
Ti si me naučila, ti,
da je denar zadnja stvar na svetu
in ne prva.
Ti, da ljubiš šele takrat,
ko se ženska hoče vrniti vate.
Biti v meni ti je pomenilo
vrnitev v izgubljeno domovino.
Ali kakor pravi Montale,
da megla v beneških kanalih
raztaplja kruto realnost
v nesindikalne boje za kruh.

To so neminljivosti,
 neizraznosti in barve, ki jih ni.
 In če le eden – en sam
 ve zanje,
 vidi tebe, ki se greš umit,
 in vidi mene, ki te čakam
 na tvojem štirinožnem oblaku
 postelje, ki te vsak večer ponese,
 kakor vse ženstvo na svetu tisti
 hip, v lakmus prastarega izročila,
 in šele ko si do nesreče ljubljena
 in ko ni upanja na zdravje,
 veš šele, da ljubezen je
 in da sem tisto jaz.

PEREDELKINO Tvoje prsi so zimski mir.
 Tako je zasnežena vas – belo.
 Do oken in hišne številke.
 Tvoje prsi so rožni venec
 na moljasti mizi v hiši.
 Zdrava Marija, vre iz tvojih
 milih nedolžnih hlebov.
 Vsi jo čutimo, Marijo sveto.
 Nič nima in vendar
 lahko vse takoj dobi, za enajst
 ali enega samega otroka.
 Tak mir je, Zdrava Marija,
 milosti polna.

EMILIA ROMAGNA Zidovi vetrov so brez napisov.
 Na nobenem ne piše vsaj: tu se
 dobi teran, kri Krasa.
 Cela rumenozlata planjava
 diši po vinskem kamnu
 in v kotih, po kletih, spi
 črn pajek, zamašek star sto let.
 Iščem Srečka Kosovela.
 Nekje tu živi dalje.

Vem, da sedi na veliki skali,
a ta skala je krava
in ga greje in hkrati
prehranjuje z mlekom,
bolj belim, kot je duša
svetnika iz Emilie Romagne.

PRAVA VINSKA TRTA

Življenje si dal, da bi ga imeli
mi v izobilju,
zdaj sem na vrsti jaz, da ga dam
drugemu.

Kdo ga bo prejel, in zakaj
ga moram dati,
ko pa si ga že ti dal
zame in za tistega,

ki čaka na mojega.
Rekel si: ni večje ljubezni,
kakor dati življenje
za prijatelje.

In kdo, kdo je prijatelj,
ki bo dobil mojega,
ne poznam ga,
še nikoli nisem slišal zanj.

Zdaj vem, tudi ti nisi
vedel za nas, lopove;
ko si ga dal,
si nas imel za prijatelje.

Kako lepo je to, dati
življenje za lopove.

To vem sedaj, ko ga dajem –
ko sem kakor ti.